

אומרים דכל היכא דאיכא היתירא לא עביד איסורא, ובודאי
 כוונתו בבהמה של קדש הבעלת מום לאחולי הוא, ולא לקי – ואינו
 לוקה עליה משום תמורה. עדיין יש להסתפק, איך יהיה הדין, כשהיו
 לפניו שלש בהמות של קדש ואחת מהן פעלת מום, ושלוש בהמות
 של חולין שכולן תמימות, ואמר הרי אלו של חולין תחת אלו של
 קדש. מי אמרינן – האם יש לנו לומר, מדתמימות תחת תמימות
 לאתפוס – שמאחר שלשון 'תחת' שאמר על התמימות היא
 להתפסה, כי חילול לא שייך בבהמה תמימה של קדש, תמימות נמי
 תחת פעלת מום לאתפוס – אף בבהמה התמימה שאמר שתהיה
 תחת הבהמה של קדש הבעלת מום, כוונתו היא להתפסה, שכיון
 שבשתי בהמות שהם הרוב, דעתו היא להתפסה, כך גם לגבי בהמת
 קדש הבעלת מום דעתו להתפסה. או דלמא – או שמה, הקא נמי
 – אף בזה יש לומר דכל היכא דאיכא היתירא לא עביד איסורא,
 והיה פתרייתא לאחולי הוי – ובבהמה הבעלת מום, כוונתו
 לחילול.
 מביאה הגמרא ספק נוסף: ואם תמצני –(תרצה) לומר, הקא נמי –
 שאף בציור זה של שלש בהמות של קדש ששתיים מהם תמימות,
 בבהמה השלישית שהיא בעלת מום אין אומרים שכוונתו להמיר
 אלא לחלל, כיון דאפתי – שכשאנו דנים על בהמה זו עדיין נברא
 אדם זה שהמיר לא איתחוק פאיסורי – לא הוחזק לעבור על
 איסור תמורה. שהרי לא המיר אלא שתי פעמים, לכך אנו אומרים
 דלא שביק היתירא ועביד איסורא, כפי – הסתפק רב אשי, כשהיו
 לפניו ארבע בהמות של קדש ואחת מהן היא פעלת מום, וארבע
 בהמות של חולין, ואמר על הבהמות של חולין הרי אלו תחת
 בהמות אלו של קדש, מהו הדין בזה. האם הקא – באופן זה ודאי
 כיון דאיתחוק נברא פאיסורי, שהרי בשלש הבהמות התמימות,
 בודאי כוונתו לעשות תמורה, לכך יש לנו לומר שאף בבהמה
 הרביעית שהיא בעלת מום כוונתו היא לעשות תמורה (בכולן),
 ולקי פארבע מלקיות משום ארבע בהמות של קדש שהמיר, או
 דלמא – או שמה יש לומר, דאף על נב דאיתחוק פאיסורא, יש לנו
 לומר, דלא שביק איניש היתירא ועביד איסורא, (והוי) [והדין]
 פתרייתא – ובבהמה האחרונה הבעלת מום, לאחולי הוי – כוונתו
 היא לחילול. תיקו – תעמוד שאלה זו בספק, שלא נפשטה.
 שנינו במשנה: אם היה הקדש בעל מום יצא לחולין בו וצריך
 לעשות דמים.

רבי יוחנן וריש לקיש נחלקו בביאור המשנה: אמר רבי יוחנן, מה
 ששנינו במשנה שיצא הקדש לחולין, הוא דבר תורה, אבל מה
 שאמרו במשנה, וצריך לעשות דמים – שתהיה בהמה זו של חולין
 שוה כמו הבהמה של הקדש, אין זה אלא מדברייהם – מתקנת
 חכמים, אבל מהתורה אין צריך שתהיה הבהמה של חולין שוה כמו
 הבהמה של הקדש, שהקדש התמעט מדיני אונאה, שנאמר באונאה
 (ויקרא כה יד) 'אל תונו איש את אחיו', וממה שנאמר בפתוק 'אחיו,
 דרשו (ב"מ נב) שרק באחי יש אונאה ולא בהקדש. וריש לקיש אמר,
 שאף מה ששנינו במשנה שצריך לעשות דמים, הוא דבר תורה.
 הגמרא מבארת את מחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש. שואלת הגמרא:
 כמא עסקינן – באיזה אופן מדברת המשנה, אי נימא – אם נאמר,
 אאונאה – שהמשנה מדברת אף אם אין הבהמה של חולין שוה
 פחות מהבהמה של הקדש אלא בשיעור של אונאה דהיינו שיעור
 של שתות, יש להקשות, כהא נימא – האם בשיעור זה יאמר ריש
 לקיש שאף מה ששנינו שצריך לעשות דמים הוא [דבר תורה],
 והא תנן (ב"מ נב) אלו דברים שאין להם אונאה – שלא נאמר בהם
 דין אונאה, העבדים, והשטרות, והתקנות, והתקנות, וכיון
 שלא נאמר בהקדש דין אונאה, אם הבהמה של חולין פחותה
 מהבהמה של הקדש דין בשיעור שתות, יכול הוא לחלל עליה את
 הבהמה של הקדש. ואלא צריך לומר שהמשנה מדברת אבטול
 מקח – שהבהמה של חולין שוה פחות מהבהמה של הקדש בשיעור
 של ביטול מקח, שהוא יותר משתות, אך גם על זה יש להקשות, כהא
 נימא – וכי בזה יאמר רבי יוחנן, שמה ששנינו במשנה שצריך
 לעשות דמים אין זה אלא מדברייהם,

ואם תחתיה תעמוד תהרת וגו' וטהרו הכהן – שאם עמדה
 הצרעת על מקומה ולא גדלה, יש לכהן לטהרו, וכמו כן יש לומר
 שכשאומר הרי זו תחת זו, כוונתו היא, שתעמוד הבהמה של קדש
 בקדושתה, אלא שתיתפס הבהמה של חולין בקדושתה. ולשון
 דאחולי מצאנו, דכתיב (וישערו ס יז) 'תחת הנחשת אביא והב' –
 שתחת הנחשת שנטלו הגוים מישראל, יביאו להם זהב, והוא לשון
 חילול, שהדבר שהוא בא במקומו אינו קיים. והלכך – וכיון שלשון
 'תחת' משמעו בין לשון התפסה ובין לשון חילול, מסרו הכתוב
 לחכמים, לומר מתי הוא לשון התפסה ומתי הוא לשון חילול, והם
 אמרו שלגבי קדשי מזבח, דעבדין – שהם עושים תמורה, לישנא
 דאתפוסין הוא, ולגבי קדשי בדין הכות, דלא עבדין – שאינם
 עושים תמורה, לישנא דאחולי הוא.
 רבא מבאר שדין זה לא נאמר בקדשי מזבח שהם בעלי מומין: אמר
 רבא, אף שאמרו שלשון 'תחת' בקדשי מזבח, משמעותו התפסה,
 מכל מקום אפילו בקדשי מזבח משכחת לה לישנא דאחולי הוא
 – אתה מוצא לפעמים שהוא לשון חילול, כגון שהיה ההקדש בעל
 מום, שכיון שבעל מום ראוי לחילול, יש לנו לפרש את מה שאמר
 'תחת' בלשון חילול. אמר רב אשי, אפילו כבעל מום נמי –(גם כן),
 משכחת לה לישנא דאחולי – אתה מוצא שהוא לשון חילול,
 ומשכחת לישנא דאתפוסין – ואתה מוצא גם כן שהוא לשון
 התפסה. שאם הניח את ידו אקודש –(על בהמה של קדש), חול הוי
 – בהמת קדש יוצאת לחולין, שאנו אומרים שדעתו היתה לפדות את
 הבהמה. אבל אם הניח את ידו אחול –(על בהמת חולין), קודש הוה
 – בהמת קדש נשאר בקדושתה, שאם היתה דעתו לפדיון ולא
 לתמורה, היה מניח את ידו על הבהמה של קדש.
 אביי הסתפק בדין שאמר רבא: כפי –(נסתפק אביי, איך יהיה הדין
 כשהיו לפניו שתי בהמות של קדש והן בעלות מום, ושתי בהמות
 של חולין שהן תמימות, ואמר על הבהמות של חולין, הרי אלו
 תחת בהמות אלו, ולא הניח את ידו לא על הבהמות של חולין, ולא
 על הבהמות של קדש, מהו הדין בזה. מי אמר לאתפוסין – האם יש
 לנו לומר שכוונתו היא להתפסה, ולקי – ולוקה משום שעבר על
 הלאו של 'לא ימיר' (ויקרא כו ט), שאמרה תורה שאסור לעשות תמורה.
 או דלמא – או שמה יש לומר, דכל היכא דאיכא היתירא – שכל
 מקום שאפשר לעשות בדרך היתר, לא שביק איניש היתירא ועביד
 איסורא – אין אדם מניח את דרך ההיתר ועושה באיסור, ואף כאן
 כיון שיכול לחללם, אינו עושה תמורה.
 עוד הסתפק אביי: ואם תמצני –(תרצה) לומר, שבספק זה ודאי
 כוונתו לחילול, כיון דכל היכא דאיכא היתירא לא שביק איניש
 ועביד איסורא, עדיין יש להסתפק, באופן שהיו לפניו שתי בהמות
 של קדש ואחת מהן פעלת מום, ושתי בהמות של חולין ואחת
 מהן פעלת מום, ואמר על הבהמות של חולין הרי אלו תחת
 בהמות אלו של קדש, מהו הדין בזה. שבאופן זה ודאי לשון 'תחת'
 שאמר על הבהמה התמימה, הוא לשון התפסה, כיון שאינה בת
 חילול, אולם בבהמת קדש שהיא בעלת מום יש להסתפק, מי אמר
 – האם כוונתו היא שהבהמה התמימה של חולין תהיה תחת
 הבהמה התמימה של קדש, ובודאי כוונתו לאתפוסין וחלה התמורה,
 ושתי הבהמות קדושות, כי לא שייך לשון חילול על בהמת קדש
 תמימה. והפעלת מום של חולין תהיה תחת הבעלת מום של קדש,
 ובודאי כוונתו לאחולי, משום שאין בהמת קדש בעלת מום עושה
 בעלת מום של חולין תמורה. או דלמא – או שמה יש לומר,
 שכוונתו היא שהבהמה התמימה חולין תהיה תחת הבעלת מום
 דהקדש, והפעלת מום חולין תהיה תחת התמימה דהקדש,
 ותריותו לקי – ועל שניהם צריך הוא לתת. שאף על מה שאמר
 שהתמימה של חולין תהיה תחת הבעלת מום של קדש, יש לנו לומר
 שכוונתו לתמורה ולא לחילול, כיון שאנו רואים שלא איכפת לו
 לעשות איסור, שהרי עשה תמורה בקדש התמימה, ולכך יש לומר
 שאף בבעלת מום כוונתו לתמורה.
 עוד הסתפק אביי: ואם תמצני –(תרצה) לומר, שאף כשלפניו תמימה
 ובעלת מום של קדש, ותמימה ובעלת מום של חולין, מכל מקום אנו

59 שהתכוין לחלל את ההקדש על חולין שאינם שוים כמו ששהה
 60 ההקדש, שאסור לעשות כן לכתחילה. **אָבָל לְבַתְּחִלָּה** – אם לא ידע
 61 שהוא מחלל על חולין ששוים פחות מההקדש, ולא התכוין לחלל
 62 את ההקדש בפחות מדמיו, **לֹא אָמַר** שמואל, שמחלל שוה מנה על
 63 פירוטה. **וְרַבִּי יְרֵמְיָה כִּכְר שֶׁאֵפִילוּ לְבַתְּחִלָּה** – שלא ידע שהוא
 64 מחלל על חולין ששוים פחות מההקדש, ולא התכוין לחלל את
 65 ההקדש בפחות מדמיו, גם כן מתחלל ההקדש על פחות מדמיו.
 66 הגמרא חזרת לפרש את המחלוקת של רבי יוחנן וריש לקיש בבאיור
 67 המשנה. אומרת הגמרא: **וְאִיבְעִית אִימָא** – ואם תרצה תוכל לבאר
 68 את המחלוקת של רבי יוחנן וריש לקיש כך, **שְׁלֵעוּלָם לֹא תִיפּוּד** –
 69 אין צריך להפוך את השיטות במחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש,
 70 ומשנתנו עוסקת גם באופן שהבהמה של חולין שוה פחות מהבהמה
 71 של הקדש אפילו בפחות מששית, ואף בזה אמר ריש לקיש
 72 שמהתורה צריך לעשות דמים ולא מתקנת חכמים. **וְדָקָא קְנִישָׁא לָךְ**
 73 **מִתְנִיתִין** – ומה שקשה לך על זה ממה ששנינו במשנה (בבא מציעא נז)
 74 **אֵלּוּ דְרָבִיִּים** שאין בהם דין אונאה, ואמרה המשנה שבהקדשות אין
 75 אונאה, יש לתרץ שסבר ריש לקיש שהמשנה מתפרשת **בְּדָרְבַּי הַקְּדָא**
 76 – כמו שפירשה רב חסדא, **דְּאָמַר רַב הַקְּדָא**, שמה שאמרו **שֶׁאֵין לָהֶן**
 77 **אוֹנְיָה** היינו שאינן בתורת דיני אונאה הנהוגים בהדיית, אלא דינם
 78 חמור יותר, **דְּאֵפִילוּ אוֹ אֲוֹנָה** היא פחות **מִכְּדִי אוֹנְיָה** – פחות
 79 מששית, שבהדיית אין זו אונאה אלא מזוילה, בהקדש **הוֹזֵר** – צריך
 80 הוא להחזיר את דמי האונאה. ולכן אמר ריש לקיש שצריך מהתורה
 81 שלא תהיה הבהמה של חולין שוה פחות מהבהמה של הקדש, אפילו
 82 בשיעור של פחות מששית. אבל רבי יוחנן פירש את המשנה שם
 83 כפשוטה, שאין בהקדשות דין אונאה, ומשום כך אמר שמהתורה
 84 יכול הוא לחלל אף אם אין הבהמה של חולין שוה כמו הבהמה של
 85 הקדש.
 86 הגמרא מבארת את דברי רב חסדא: **אָמַר עוּלָא**, מה שאמר רב
 87 חסדא, שבהקדש אפילו אם האונאה היא פחות מששית, צריך הוא
 88 להחזיר את המעות להקדש, **לֹא אָמְרוּ** דין זה, **אֶלָּא בְּשֵׁמוּי בְּתֵרֵי**
 89 – שמתחילה שמו שנים את ההקדש, וטעו בשויו ופדה את ההקדש
 90 על פי דבריהם, ועכשיו שמים שלשה את ההקדש ואומרים שהוא
 91 שוה יותר. **אָבָל בְּשֵׁמוּי בְּתֵלְתָא** – אם מתחילה שמו שלשה את
 92 ההקדש, ופדה על פי דבריהם, אינו צריך להחזיר את האונאה
 93 להקדש, **וְאָף עַל גַּב דְּאֵתֵי בְּמֵאָה** – שבאים עכשיו מאה אנשים
 94 ואומרים ששוה ההקדש יותר, **לֹא הָרֵר** – אינו צריך להחזיר להקדש
 95 את הפרש.
 96 מקשה הגמרא: **אִינִי** – האם כך הוא הדין, **וְהָאָמַר רַב סְפָרָא, הֵיכָא**
 97 **אָמַר** – לענין איזה דברים אמרו **שֶׁמֵּאָה בְּתֵרֵי וְתֵרֵי בְּמֵאָה** – שנים
 98 ומאה שוים הם, ואין לנו לילך אחר מה שאומרים המאה יותר ממה
 99 שאומרים השנים, **לְעֵזְרָא עֲדוּת** – לענין דבר שהוא תלוי בראיית
 100 עדות, **אָבָל לְעֵזְרָא דְּבַר שְׁהוּא תֵּלּוּי בְּאוּיְמָדָא** – בהערכה, **בְּתֵרֵי**
 101 **דְּעוּת אוּלֵינָן** – יש לנו לילך אחר ריבוי דיעות, ולעשות כפי שאמרו
 102 רוב האנשים, ואם כן איך אמר עולא, שאם פדה על פי שומת שלשה,
 103 ואחר כך באו מאה ושמו ביותר, שאינו צריך להחזיר את הפרש.
 104 **וְתוֹ** – ועוד יש להקשות, שאפילו אם לא יהיו מרובים אלו שאומרים
 105 שההקדש שוה יותר ממה ששמו אותו בתחילה, אלא **תֵּלְתָא וְתֵלְתָא**
 106 – שהשמים בתחילה היו שלשה, ועכשיו שמים אותו שלשה אחרים
 107 ביותר, **לֹא אוּלֵינָן בְּתֵרֵי בְּתָא** – האם אין לנו ללכת אחר האחרונים
 108 שאומרים שההקדש שוה יותר, כיון דבכל מקום **יְדֵי הַקְּדָשׁ עַל**
 109 **הַעֲלִיזוּתָהּ**, ויש להחמיר כפי מי שמרבה יותר בדמי ההקדש.
 110 מתרצת הגמרא: **קְסָבֵר עוּלָא**, שמה שאמרו שבהדיית **לְעֵשׂוֹת דְּמִים**
 111 – שלא תהיה הבהמה של חולין שוה פחות מהבהמה של הקדש, אין
 112 זה אלא **מִדְּבִרֵיהֶם** – מתקנת חכמים, אבל מהתורה, יכול הוא לחלל
 113 אף אם הבהמה של חולין שוה פחות מהבהמה של הקדש, **וְכָל דְּבַר**
 114 **שְׁהוּא דְרָבְנָן, אֶקִּילוּ בֵּה רַבָּנָן** – הקילו בו חכמים, ולכן כיון שחילל
 115 על פי שלשה, אף אם עכשיו אומרים שלשה או יותר משלשה
 116 שההקדש שוה יותר, לא הצריכוהו להוסיף עוד להקדש.

1 **וְהָאָמַר** – והרי אמר **רַבִּי יְרֵמְיָה אֲתֵקְרָעוּת דְּחוּלִין** – שלגבי קרקעות
 2 אפילו של חולין שנינו את הדין שיובא להלן, **וְרַבִּי יוֹנָה אָמַר**
 3 **אֲתֵקְרָשׁוּת** – שעל הקדשות שנינו כן. **וְתַרְוּוּיָהוּ מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן**
 4 **אָמְרֵי** – ושניהם אמרו בשם רבי יוחנן הלכה זו, **שֶׁאוֹנְיָה אֵין לָהֶן**,
 5 אבל **בִּיפּוּל מְקָה יֵשׁ לְהֵם** – שמה שנתמעטו וקרקעות לרבי ירמיה,
 6 והקדשות לרבי יונה מפרשת אונאה, אינו אלא לענין זה שאם
 7 האונאה היא ששית מהמקח, אין בהם דין אונאה להחזיר את הדמים,
 8 אבל אם האונאה היא יותר מששית, שהדין הוא שבתל המקח, לא
 9 נתמעטו מאונאה. ואם כן, לרבי יונה שאמר שרבי יוחנן אמר דין זה
 10 על הקדשות, נמצא שסבר רבי יוחנן שבאונאה של יותר מששית, אף
 11 בהקדשות צריך להחזיר את המעות מהתורה, ואם כן אי אפשר לומר
 12 שהמשנה דיברה כשהחולין שוים פחות מההקדש ביותר מששית,
 13 ועל זה רבי יוחנן אמר שמהתורה אינו צריך לעשות דמים.
 14 מתרצת הגמרא: **לְעוּלָם יֵשׁ לְפָרֵשׁ שְׁהַמְשַׁנָּה מִדְּבַרְת אֲבִיפּוּל מְקָה**
 15 – שהבהמה של חולין שוה פחות מהבהמה של הקדש בשיעור של
 16 ביטול מקח, שהוא יותר מששית, **וְאִיפּוּד** – ויש להפוך את השיטות
 17 במחלוקת זו, שרבי יוחנן אמר שמהתורה צריך שלא תהיה הבהמה
 18 של חולין שוה פחות מהבהמה של הקדש, וריש לקיש אמר שאין זה
 19 אלא מתקנת חכמים.
 20 מקשה הגמרא: **וּמִי מְצִית אֲמַרְתָּ אִיפּוּד** – האם יכול אתה לומר
 21 שיש להפוך את השיטות במחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש. שהרי
 22 **הֵנִיחָא לְמֵאָה דְּאָמַר** – מובן הדבר לפי רבי יונה, שאמר שרבי יוחנן
 23 אמר את דינו **אֲתֵקְרָשׁוּת, וְכָל שְׂבָן** שאמר רבי יוחנן דין זה
 24 **אֲתֵקְרָעוּת** – על קרקעות, שהרי אם בהקדשות שלא שייך טעות
 25 כלפי שמים אמר רבי יוחנן שיש אונאה ביותר מששית, ודאי
 26 שבקרקעות שהוא קונה מחבירו, ויתכן שטעה חבירו, יש אונאה
 27 ביותר מששית, ויש לומר שטעה ועל דעת זה לא מכר לו. **אֶלָּא לְמֵאָה**
 28 **דְּאָמַר** – לרבי ירמיה שאמר, שרבי יוחנן אמר את דינו **אֲתֵקְרָעוּת,**
 29 שכיון שהוא קונה אותם מחבירו, יש לומר שטעה ועל דעת זה לא
 30 מכר לו, **אָבָל הַקְּדָשׁוּת** שלא שייך בהן טעות, **אֵין לָהֶן אוֹנְיָה** אפילו
 31 **בְּבִיפּוּל מְקָה** – ביותר מששית, שבהדיית הדין הוא שבתל המקח,
 32 **הֵיכָא אִיפּוּד לָהֵא** – איך ניתן להפוך את מחלוקת רבי יוחנן וריש
 33 לקיש, ולומר שרבי יוחנן אמר שמהתורה אסור לחלל אם הבהמה
 34 של חולין שוה פחות מהבהמה של הקדש ביותר מששית, והרי רבי
 35 יוחנן סובר שבהקדשות אפילו ביותר מששית אין אונאה.
 36 מתרצת הגמרא: **אָמַר [לָךְ] רַבִּי יְרֵמְיָה** – יש לרבי ירמיה לתרץ
 37 ולומר לך, **שֶׁלֹּא תִיפּוּד** – שלדעתו אין לך להפוך את המחלוקת של
 38 רבי יוחנן וריש לקיש, כי לשיטתי דעת רבי יוחנן היא, שבהקדשות אף
 39 ביטול מקח אין להם, ולכן מובן מה שאמר רבי יוחנן שמהתורה יכול
 40 לחלל אפילו אם הבהמה של חולין שוה פחות מהבהמה של הקדש
 41 ביותר מששית, ואין צריך להחזיר את הדמים. ורק לדעת רבי יונה
 42 שאמר, שרבי יוחנן אמר שגם בהקדשות יש אונאה ביותר מששית,
 43 ולדבריו לא יתכן שאמר רבי יוחנן על המשנה שרק מתקנת חכמים
 44 אסור לחלל, צריך להפוך את המחלוקת של רבי יוחנן וריש לקיש.
 45 הגמרא מבארת במה נחלקו רבי ירמיה ורבי יונה. מבררת הגמרא:
 46 **לִימָא דְּשִׁמּוּאֵל קָא מִיפְלִגִי** – האם נאמר שרבי ירמיה ורבי יונה
 47 שנחלקו אם בהקדשות יש אונאה ביותר מששית, נחלקו בדינו של
 48 שמואל, **דְּאָמַר שְׁמוּאֵל הַקְּדָשׁ שְׁהוּא מְנָה, שְׁחִילּוּ עַל שְׁנֵה**
 49 **פְּרוּשָׁה, מְחִילּוּ, אָף שֵׁישׁ כִּאֵן אוֹנְיָה שְׁהִיא יוֹתֵר מִשְׁשִׁית, דְּרַבִּי**
 50 **יוֹנָה, לִית לִיהֵ דְּשִׁמּוּאֵל** – אינו סובר את דינו של שמואל, שהרי רבי
 51 יונה אמר שיש אונאה בהקדש ביותר מששית, **וְרַבִּי יְרֵמְיָה אֵית לִיהֵ**
 52 **דְּשִׁמּוּאֵל** – סובר כשמואל, ולפיכך אין אונאה בהקדש אפילו ביותר
 53 מששית.
 54 דוחה הגמרא: **לֹא**, אין הכרח לומר שרבי ירמיה ורבי יונה נחלקו
 55 בדינו של שמואל, כי ניתן לומר שבין **דְּמַר וּבִין דְּמַר אֵית לִיהֵ**
 56 **דְּשִׁמּוּאֵל** – שרבי יונה ורבי ירמיה שניהם סוברים כשמואל, אלא
 57 **דְּרַבִּי יוֹנָה כִּכְר, כִּי אָמַר שְׁמוּאֵל דְּיעֵבֵר** – שלא אמר שמואל
 58 שהחילול חל, אלא באופן שהתכוין לחלל בצורה של דיעבד,

המשך ביאור למס' תמורה ליום שלישי עמ' ב

משנה

1 האומר על בהמה של חולין, 'הרי זו תחת עולה', או שאמר 'הרי זו
2 תחת תפאת', לא אמר כלום, ולא חלה קדושה על בהמה של
3 חולין. אבל אם היתה חטאת לפניו, ואמר על בהמה של חולין 'הרי
4 זו תחת תפאת זו', וכן אם היתה עולה לפניו ואמר 'הרי זו תחת
5 עולה זו', דבריו קיימים, ונעשית הבהמה של חולין תמורה. וכן אם
6 אמר על בהמה של חולין 'הרי זו תחת תפאת ותחת עולה שיש לי
7 בפית', אם היה לו חטאת ועולה בבית, דבריו קיימים וחלה תמורה
8 על הבהמה של חולין.

9 אם אמר על הבהמה שפמאה - שאין מקריבים אותה על המזבח,
10 ועל בעלת מום, 'הרי אלו עולה', לא אמר כלום, שכיון שאי אפשר
11 להקריבן לעולה, אין שום משמעות לדבריו. אבל אם אמר 'הרי אלו
12 לעולה', שמשמעות דבריו היא, שיהיו קדושים לדמי עולה, התקדשו
13 לדמיהם, וימכרו ויביא בדמיהם עולה.

נמרא

14
15
16 אמר רב יהודה אמר רב, מתניתין - הדין ששנינו במשנה, שאם
17 אמר על בהמה של חולין, 'הרי זו תחת עולה' או 'תחת חטאת', שלא
18 אמר כלום, היא דלא ברבי מאיר, דאי ברבי מאיר - שאם היתה
19 נשנית לדעת רבי מאיר, לא היה הדין כן, דהא - שהרי רבי מאיר
20 אמר (ערכין ה), שמי שאמר על מי שהוא פחות מבן חודש 'ערכו עלי',
21 צריך הוא לתת להקדש את דמיו כמו שהוא שוה להמכר בשוק,

22 שאדם יודע שאין ערך למי שהוא פחות מחודש, וכיון שאין אדם
23 מוציא דבריו לבעולה, ודאי התכוין לומר שיתן להקדש את דמיו,
24 וכמו כן היה צריך לומר כאן, שאדם יודע שאין תמורה אלא כשידוע
25 איזה בהמה הוא ממיר, ובודאי כוונתו להמיר על חטאת ועולה שיש
26 לו בביתו, ונעשתה בהמה זו תמורה.
27 שנינו במשנה: אמר על בהמה טמאה ועל בעלת מום, 'הרי אלו
28 לעולה', ומכרו ויביא בדמיהם עולה.
29 הגמרא מבארת מדוע לא שנה התנא דין נקבה שהפריש לאשם
30 ולעולה. מדייקת הגמרא: מעמא - הטעם שאין צריך שיהיה בהם
31 מום כדי למוכרם, הוא משום דהקדיש פהמה טמאה ובעלת מום,
32 דלא תוויין - שאינן ראויות לשום קרבן, ולכן לא בעיין מומא - אין
33 צריך שיהיה בהן מום כדי למוכרן, אבל מי שמפריש נקבה לאשם
34 או לעולה שאינם באים אלא מהזכרים, הנקבה שהפריש, כיון שהיא
35 ראויה להקרב לשלמים, בעיין מומא - צריך שיהיה בה מום כדי
36 לפדותה. אמר רב יהודה אמר רב, מתניתין - המשנה היא דלא
37 ברבי שמעון, דתנן - ששנינו במשנה (לעיל יט), שמי שהפריש נקבה
38 לאשם, רבי שמעון אומר, תימכר שלא במום - שיכול הוא
39 למוכרה מיד לאחר שהקדישה, אף אם אין בה מום, שכיון שאינה
40 ראויה למה שהקדישה, הרי מום גמור הוא, ולא חלה בה קדושת
41 הגוף.

הדרן עלך ביצד מערימין